TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2025. gada 18. decembrī [*]

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – LESD 45. pants – Darba ņēmēju brīva pārvietošanās – Vienlīdzīga attieksme – Regula (ES) Nr. 492/2011 – 7. panta 2. punkts – Sociālās priekšrocības – Ģimenes pabalsts – Nosacījums šī pabalsta piešķiršanai darba ņēmējam nerezidentam par viņa laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērnu – Prasība, ka šis darba ņēmējs "nodrošina uzturu" šim bērnam – Vērtēšanas kritēriji – Pieņēmums, ka pastāv kopīga mājsaimniecība – Direktīva 2004/38/EK – 2. panta 2. punkta c) apakšpunkts – Jēdziens "ģimenes loceklis"

Apvienotajās lietās no C-296/24 [*Jouxy*] līdz C-307/24 [*Momeut*] [i]

par divpadsmit lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Cour de cassation* (Kasācijas tiesa, Luksemburga) iesniegusi ar 2024. gada 25. aprīļa lēmumiem un kas Tiesā reģistrēti 2024. gada 26. aprīlī, tiesvedībās

SM,

PX (C-296/24),

CY (C-297/24),

LK,

MF (C-298/24),

OP,

TD (C-299/24),

MY,

IX (C-300/24),

AH,

CJ (C-301/24),

AE (C-302/24),

[*] Tiesvedības valoda – franču.

[i] Šīs lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

BF,

CG (C-303/24),

LH (C-304/24),

TB,

MV (C-305/24),

KN,

PE (C-306/24),

NB (C-307/24)

pret

Caisse pour l'avenir des enfants,

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], Tiesas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], kurš pilda ceturtās palātas tiesneša pienākumus, tiesneši M. Kondinanci [*M. Condinanzi*], N. Jēskinens [*N. Jääskinen*] (referents) un R. Frendo [*R. Frendo*],

ģenerāladvokāts: R. Norkus [*R. Norkus*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– SM, PX un NB vārdā – *V. Bolard*, advokāts,

– CY, LK, MF, OP, TD, MY, IX, AH, CJ, AE, BF, CG, LH, TB, MV, KN un PE vārdā – *P. Peuvrel*, advokāts,

– *Caisse pour l'avenir des enfants* vārdā – *R. Jazbinsek*, advokāte,

– Čehijas valdības vārdā – *J. Benešová*, *M. Smolek* un *J. Vláčil*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *S. Delaude* un *B.-R. Killmann*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2025. gada 12. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz jēdziena "nodrošināt uzturu bērnam" interpretāciju, kas izriet no Tiesas judikatūras saistībā ar LESD 45. panta, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV 2004, L 158, 77. lpp.; labojums – OV 2004, L 229, 35. lpp.), 2. panta 2. punkta, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2004, L 166, 1. lpp.; labojums – OV 2004, L 200, 1. lpp.) 1. panta i) punkta un 67. panta, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 492/2011 (2011. gada 5. aprīlis) par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā (OV 2011, L 141, 1. lpp.) 7. panta 2. punkta interpretāciju.

2 Šie lūgumi ir iesniegti saistībā ar divpadsmit tiesvedībām starp pārrobežu darba ņēmējiem, kā arī vairākiem viņu laulātajiem vai partneriem reģistrētās partnerattiecībās un *Caisse pour l'avenir des enfants* (Bērnu nākotnes kase, Luksemburga; turpmāk tekstā – "*CAE*") par pēdējās minētās atteikumu piešķirt šiem darba ņēmējiem ģimenes pabalstu par viņu laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērniem.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2004/38

3 Direktīvas 2004/38 2. pants ir formulēts šādi:

"Šajā direktīvā:

[..]

2) "ģimenes loceklis" ir:
   a) laulātais;
   b) partneris, ar ko Savienības pilsonis ir noslēdzis reģistrētas partnerattiecības, pamatojoties uz kādas dalībvalsts tiesību aktiem, ja uzņēmējas dalībvalsts tiesību aktos reģistrētas partnerattiecības ir noteiktas kā līdzvērtīgas laulībai, un saskaņā ar uzņēmējas dalībvalsts attiecīgajos tiesību aktos paredzētajiem nosacījumiem;
   c) Savienības pilsoņa, kā arī viņa laulātā vai b) apakšpunktā definētā partnera tiešie pēcnācēji vecumā līdz 21 gadam, kuri ir tā apgādībā;

[..]."

Regula Nr. 883/2004

4 Regulas Nr. 883/2004 1. pantā ir noteikts:

"Šajā regulā:

[..]

i) "ģimenes loceklis" ir:
"1) i) katra persona, ko definē vai atzīst par ģimenes locekli vai uzskata par mājsaimniecības locekli tiesību aktos, kuros paredzēti pabalsti;

[..]
2) ja dalībvalsts tiesību akti, kas ir piemērojami saskaņā ar 1. apakšpunktu, nenošķir ģimenes locekļus no citām personām, kam tie ir piemērojami, tad laulāto, nepilngadīgos bērnus un apgādībā esošos bērnus, kas sasnieguši pilngadību, uzskata par ģimenes locekļiem;

[..]."

5 Šīs regulas 3. panta "Jomas, uz kurām attiecas šī regula" 1. punktā noteikts:

"Šī regula attiecas uz visiem tiesību aktiem, kuri skar šādas sociālā nodrošinājuma jomas:

[..]

j) ģimenes pabalsti."

6 Minētās regulas 67. pantā "Ģimenes locekļi, kas dzīvo citā dalībvalstī" paredzēts:

"Personai ir tiesības uz ģimenes pabalstiem saskaņā ar kompetentās dalībvalsts tiesību aktiem, tajā skaitā, par savas ģimenes locekļiem, kas dzīvo citā dalībvalstī tā, kā tas būtu bijis, ja viņi dzīvotu pirmajā minētajā dalībvalstī. [..]"

Regula Nr. 492/2011

7 Regulas Nr. 492/2011 7. pantā "Nodarbinātība un vienlīdzīga attieksme" noteikts:

"1. Darba ņēmējam, kas ir dalībvalsts valstspiederīgais, citā dalībvalstī valstspiederības dēļ nedrīkst piemērot citādus darba un nodarbinātības nosacījumus kā minētās valsts darba ņēmējiem, īpaši attiecībā uz atalgojumu, atlaišanu un bezdarba gadījumā – atjaunošanu darbā vai atkārtotu pieņemšanu darbā.

2. Šādam darba ņēmējam ir tādas pašas sociālās un nodokļu priekšrocības kā attiecīgās valsts darba ņēmējiem.

[..]"

Luksemburgas tiesības

8 Atbilstošās Luksemburgas tiesību normas, kuras bija piemērojamas pamatlietu faktu norises laikā, ir Sociālā nodrošinājuma kodeksa 269. un 270. pants, kas izriet no 2016. gada 23. jūlija likumu, kas stājās spēkā 2016. gada 1. augustā un ar ko groza Sociālā nodrošinājuma kodeksu un grozīto 1967. gada 4. decembra Likumu par ienākuma nodokli un atceļ grozīto 2007. gada 21. decembra Likumu par piemaksu par bērnu (*Mémorial A*, 2016, 2348. lpp.; turpmāk tekstā – "Kodekss").

9 Kodeksa 269. panta "Piešķiršanas kritēriji" 1. punktā noteikts:

"Tiek ieviests pabalsts bērnu nākotnei, turpmāk tekstā – "ģimenes pabalsts".

Tiesības uz ģimenes pabalstu dod:

a) katrs bērns, kurš faktiski un pastāvīgi dzīvo Luksemburgā un kuram tajā ir deklarētā dzīvesvieta;

b) ikvienas personas, kas ir pakļauta Luksemburgas tiesību aktiem un ietilpst Eiropas [Savienības] regulu vai kāda cita Luksemburgas sociālā nodrošinājuma nozarē noslēgta divpusēja vai daudzpusēja nolīguma, kurā paredzēta ģimenes pabalstu izmaksāšana atbilstoši nodarbinātības valsts tiesību aktiem, piemērošanas jomā, ģimenes locekļi, kas definēti 270. pantā. Ģimenes locekļiem jādzīvo valstī, kas ir paredzēta attiecīgajās regulās vai nolīgumos."

10 Šī kodeksa 270. pantā paredzēts:

"269. panta 1. punkta b) apakšpunkta piemērošanas nolūkā par personas ģimenes locekļiem uzskata un tiesības uz ģimenes pabalstu dod šīs personas bērni, kas dzimuši laulībā, bērni, kuri dzimuši ārpus laulības, un adoptētie bērni."

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

11 Ar *CAE* lēmumiem, kas pamatoti ar Kodeksa 269. un 270. pantu, prasītājiem pamatlietā, kas ir pārrobežu darba ņēmēji, kuri dzīvo Beļģijā, Vācijā vai Francijā un strādā algotu darbu Luksemburgā, tika vai nu atteikts piešķirt ģimenes pabalstu par viņu laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērniem (lietas C-299/24 un C-301/24), vai arī pabalsts, kas saņemts par šiem bērniem, no 2016. gada 1. augusta tika atsaukts (lietas no C-296 līdz C-298/24, C-300/24 un no C-302/24 līdz C-307/24).

12 Tā kā šiem bērniem nav izcelšanās saiknes ar aplūkotajiem pārrobežu darba ņēmējiem, *CAE* ieskatā viņi nebija "ģimenes locekļi" Kodeksa 270. panta izpratnē.

13 *Conseil arbitral de la sécurité sociale* (Sociālās apdrošināšanas arbitrāžas padome, Luksemburga) apmierināja šo darba ņēmēju prasības par ģimenes pabalsta piešķiršanu vai tā atjaunošanu.

14 *Conseil supérieur de la sécurité sociale* (Sociālās apdrošināšanas augstākā padome, Luksemburga) apstiprināja šī sprieduma 11. punktā minētos *CAE* lēmumus, tomēr ar grozījumiem.

15 Prasītāji pamatlietā iesniedza kasācijas sūdzību *Cour de cassation* (Kasācijas tiesa, Luksemburga), kas ir iesniedzējtiesa.

16 Šī tiesa norāda, ka Tiesa 2020. gada 2. aprīļa spriedumā *Caisse pour l'avenir des enfants* (Pārrobežu darba ņēmēja laulātā bērns) (C-802/18, EU:C:2020:269), pamatojoties uz Regulas Nr. 883/2004 1. panta i) punkta un 67. panta kopsakarā ar Regulas Nr. 492/2011 7. panta 2. punktu un Direktīvas 2004/38 2. panta 2. punktu interpretāciju, pārrobežu darba ņēmēja tiesības saņemt ģimenes pabalstu par viņa laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērnu, ar kuru viņam nav izcelšanās saiknes, pakļāva pierādījumam, ka viņš nodrošina uzturu šim bērnam.

17 Tā kā pamatlietās Sociālās apdrošināšanas augstākā padome uzskatīja, ka nav pierādīts, ka pārrobežu darba ņēmējs nodrošina uzturu laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērnam, iesniedzējtiesai, kura atsaucas tostarp uz 2016. gada 15. decembra spriedumu *Depesme* u.c. (no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955) ir šaubas par objektīviem apstākļiem, kas varētu pierādīt šo nodrošināšanu.

18 Tādējādi šī tiesa tostarp vaicā, vai pierādījums par pārrobežu darba ņēmēja un attiecīgā bērna kopīgu mājsaimniecība ir pietiekams, lai pierādītu, ka šis darba ņēmējs nodrošina uzturu šim bērnam, vai arī būtu jāņem vērā arī citi objektīvi apstākļi, piemēram, kā tiek finansēta šī mājsaimniecība. Šajā kontekstā rodoties arī jautājums par nozīmi, kāda piešķirama bērna vecumam, jo no šī sprieduma izrietot, ka bērni katrā ziņā tiek uzskatīti par apgādībā esošiem līdz 21 gada vecumam. Tā arī vaicā, kāda nozīme būtu jāpiešķir bērna vecāku ieguldījumam viņa vajadzību nodrošināšanā saskaņā ar vecāku pienākumu nodrošināt uzturu vai saskarsmes un izmitināšanas tiesībām.

19 Šādos apstākļos *Cour de cassation* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus, kas lietās no C-296/24 līdz C-307/24 ir formulēti identiski:

"1) a) Vai jēdziens "uztura nodrošināšana" bērnam, no kā izriet "ģimenes locekļa" statuss Eiropas Savienības tiesību normu izpratnē, kā izklāstīts Tiesas judikatūrā saistībā ar darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un tādu pārrobežu darba ņēmēja sociālu priekšrocību saņemšanu, kas saistītas ar algota darba veikšanu dalībvalstī, attiecībā uz viņa laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērnu, ar kuru viņam nav izcelšanās saiknes, izolēti vai kopsakarā ar to tiesību normu plašas interpretācijas principu, kuru mērķis ir nodrošināt darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, jāinterpretē kā izpildīts un tālab kā tāds, kas dod tiesības uz sociālo priekšrocību saņemšanu:

– tikai tālab, ka noslēgta laulība vai reģistrētas partnerattiecības starp pārrobežu darba ņēmēju un bērna vecāku;

– tikai tālab, ka pārrobežu darba ņēmējam un bērnam ir kopīga mājsaimniecība vai dzīvesvieta;

– tikai tālab, ka pārrobežu darba ņēmējs uzņemas dažādus vispārīgus maksājumus bērna labā, un:

– ar tiem tiek segtas citas vajadzības, nevis pamatvajadzības vai uzturs;

– tie tiek veikti trešai personai un bērnam labumu sniedz tikai netieši;

– tie nav veikti ekskluzīvās un īpašās bērna interesēs, bet sniedz labumu visai mājsaimniecībai;

– tie tiek veikti neregulāri;

– tie ir mazāki nekā vecāku maksājumi;

– tie ir maznozīmīgi attiecībā pret bērna vajadzībām;

– tikai tālab, ka maksājumi tiek veikti no pārrobežu darba ņēmēja un viņa laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās, kas ir bērna vecāks, kopīga konta, neņemot vērā tajā ieskaitīto līdzekļu izcelsmi;

– tikai tālab, ka bērns nav sasniedzis 21 gada vecumu?

b) Noraidošas atbildes gadījumā uz pirmo jautājumu – vai jēdziens "uztura nodrošināšana" jāinterpretē kā izpildīts nosacījums un tālab kā tāds, kas piešķir tiesības uz sociālām priekšrocībām, ja pastāv divi vai vairāki no šiem apstākļiem?

2) Vai jēdziens "uztura nodrošināšana" bērnam, no kura izriet "ģimenes locekļa" statuss Savienības tiesību normu izpratnē, kā izklāstīts Tiesas judikatūrā saistībā ar darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un tādu pārrobežu darba ņēmēja sociālu priekšrocību saņemšanu, kas saistītas ar algota darba veikšanu dalībvalstī, par viņa laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērnu, ar kuru viņam nav izcelšanās saiknes, izolēti vai kopsakarā ar to tiesību normu plašas interpretācijas principu, kuru mērķis ir nodrošināt darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, jāinterpretē kā neizpildīts un tālab kā tāds, kas nedod tiesības uz sociālo priekšrocību saņemšanu,

– tikai tālab, ka bērna vecākiem ir uzturēšanas pienākums,

– neatkarīgi no tā, vai uzturēšanas pienākums ir noteikts tiesas ceļā vai savstarpēji vienojoties;

– neatkarīgi no uzturēšanas pienākuma apmēra;

– neatkarīgi no tā, vai parādnieks patiešām pilda šo uzturēšanas pienākumu;

– neatkarīgi no tā, vai pārrobežu darba ņēmēja devums kompensē bērna vecāka pienākuma nepildīšanu;

– tikai tālab, ka bērns, īstenojot saskarsmes un izmitināšanas tiesības vai pamīšus uzturēšanos divās dzīvesvietās, vai kādus citus nosacījumus, periodiski uzturas pie otra vecāka?"

20 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2024. gada 26. jūnija lēmumu lietas no C-296/24 līdz C-307/24 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesam, kā arī sprieduma taisīšanai.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

21 Tieši neizvirzot iebildi par nepieņemamību, *CAE* rakstveida apsvērumos norādīja, ka Tiesai "jānoraida" prejudiciālie jautājumi, jo tajos ir atsauce uz faktiskas situācijas vērtējumu, kas ir vienīgi valsts iestāžu un attiecīgā gadījumā valsts tiesu kompetencē.

22 Šajā ziņā LESD 267. pantā noteiktajā procedūrā, kuras pamatā ir skaidra funkciju sadale starp valsts tiesām un Tiesu, tikai valsts tiesas kompetencē ir interpretēt un piemērot valsts tiesību normas, savukārt Tiesa ir tiesīga spriest tikai par Savienības tiesību akta interpretāciju vai spēkā esību, pamatojoties uz faktiem, kurus tai ir norādījusi valsts tiesa (spriedumi, 1978. gada 16. marts, *Oehlschläger*, 104/77, EU:C:1978:69, 4. punkts, kā arī 2024. gada 7. novembris, *ERB New Europe Funding II*, C-178/23, EU:C:2024:943, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).

23 Attiecībā uz *CAE* argumentiem pietiek norādīt, ka ar jautājumiem iesniedzējtiesa būtībā lūdz Tiesu interpretēt LESD 45. pantu, Regulas Nr. 883/2004 1. panta i) punktu un 67. pantu kopsakarā ar Regulas Nr. 492/2011 7. panta 2. punktu un Direktīvas 2004/38 2. panta 2. punktu, kā tie interpretēti Tiesas judikatūrā, kas izriet no 2020. gada 2. aprīļa sprieduma *Caisse pour l'avenir des enfants* (Pārrobežu darba ņēmēja laulātā bērns) (C-802/18, EU:C:2020:269, 64. un 70. punkts), un it īpaši precizēt, kā jāinterpretē šajā judikatūrā paredzētais nosacījums – ģimenes pabalsta piešķiršanai darba ņēmējam nerezidentam nodarbinātības dalībvalstī par viņa laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērnu –, saskaņā ar kuru šim darba ņēmējam ir pienākums "nodrošināt uzturu" šim bērnam.

24 Lai gan valsts iestādei un attiecīgā gadījumā valsts tiesām galu galā jāizvērtē, vai, lai konkrētajā gadījumā piešķirtu ģimenes pabalstu, šī prasība ir izpildīta, Tiesai saskaņā ar šī sprieduma 22. punktā minēto judikatūru jāinterpretē Savienības tiesību normas, uz kurām attiecas prejudiciālie jautājumi.

25 No tā izriet, ka lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemami.

Par abiem uzdotajiem jautājumiem

26 Ar abiem uzdotajiem jautājumiem, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 45. pants, Regulas Nr. 883/2004 1. panta i) punkts un 67. pants kopsakarā ar Regulas Nr. 492/2011 7. panta 2. punktu un Direktīvas 2004/38 2. panta 2. punktu jāinterpretē tādējādi, ka nosacījums ģimenes pabalsta piešķiršanai darba ņēmējam nerezidentam nodarbinātības dalībvalstī par viņa laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērnu, t.i., ka šim darba ņēmējam ir pienākums "nodrošināt uzturu" šim bērnam, ir izpildīts tikai tālab, ka tiem ir kopīga mājsaimniecība, vai arī jāņem vērā citi objektīvi apstākļi, lai pierādītu, ka tiek nodrošināts uzturs.

27 Šajā ziņā vispirms jānorāda, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru darba ņēmējs nerezidents var saņemt valsts pabalstu saistībā ar sociālo priekšrocību, piemēram, finansiālu atbalstu augstākās izglītības iegūšanai, ne tikai par savu bērnu, bet arī par laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērnu, ar kuru šim darba ņēmējam nav izcelšanās saiknes, ja minētais darba ņēmējs nodrošina uzturu šim bērnam (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 15. decembris, *Depesme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 57.–60. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

28 Turpinājumā, runājot konkrētāk par tādu ģimenes pabalstu kā pamatlietā aplūkotais, Tiesa 2020. gada 2. aprīļa spriedumā *Caisse pour l'avenir des enfants* (Pārrobežu darba ņēmēja laulātā bērns) (C-802/18, EU:C:2020:269) nosprieda, pirmkārt, ka šāds ģimenes pabalsts ir sociālā nodrošinājuma pabalsts, kas ir viens no Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punkta j) apakšpunktā minētajiem ģimenes pabalstiem. Tā kā tas ir saistīts ar pārrobežu darba ņēmēja algota darba veikšanu dalībvalstī, tā ir arī sociāla priekšrocība Regulas Nr. 492/2011 7. panta 2. punkta izpratnē, no kuras izriet, ka darba ņēmējiem nerezidentiem atbilstoši diskriminācijas aizlieguma principam, kas aizliedz jebkādu diskrimināciju pilsonības dēļ, ir tādas pašas sociālās un nodokļu priekšrocības kā attiecīgās valsts darba ņēmējiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 2. aprīlis, *Caisse pour l'avenir des enfants* (Pārrobežu darba ņēmēja laulātā bērns), C-802/18, EU:C:2020:269, 24., 31. un 40. punkts).

29 Otrkārt, Tiesa tostarp ir piemērojusi pastāvīgo judikatūru, kas attiecas uz darba ņēmēju brīvu pārvietošanos saistībā ar finansiāla atbalsta augstākās izglītības iegūšanai piešķiršanas nosacījumiem šādu darba ņēmēju ģimenes locekļiem, kas minēts šī sprieduma 27. punktā, lai secinātu, ka Regulas Nr. 492/2011 7. panta 2. punkts, kas ir LESD 45. panta 2. punktā nostiprinātās vienlīdzīgās attieksmes noteikuma īpaša izpausme specifiskajā sociālo priekšrocību piešķiršanas jomā, nepieļauj tādas dalībvalsts tiesību normas, saskaņā ar kurām darba ņēmēji nerezidenti pamatlietā aplūkoto ģimenes pabalstu var saņemt tikai par saviem bērniem, izslēdzot viņu laulātā bērnus, ar kuriem viņiem nav izcelšanās saiknes, bet kuriem viņi nodrošina uzturu, lai gan visiem šajā dalībvalstī dzīvojošajiem bērniem ir tiesības saņemt šo pabalstu (spriedums, 2020. gada 2. aprīlis, *Caisse pour l'avenir des enfants* (Pārrobežu darba ņēmēja laulātā bērns), C-802/18, EU:C:2020:269, 64. un 70. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

30 Šajā gadījumā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka pēc šī sprieduma taisīšanas Sociālās apdrošināšanas augstākā padome, izdarot grozījumus, nosprieda, ka pēc pamatlietu pārskatīšanas *CAE in concreto* ir pamatoti atteikusi pamatlietā aplūkoto ģimenes pabalstu darba ņēmējiem nerezidentiem par viņu laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērniem, pamatojoties uz to, ka minētie darba ņēmēji visu minēto bērnu uzturu nenodrošina pilnībā.

31 Šajā ziņā jāuzsver, pirmām kārtām, ka saskaņā ar judikatūru tiesību normas par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, kas ir viens no Savienības pamatiem, ir jāinterpretē plaši (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 15. decembris, *Depesme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 58.–60. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

32 Otrām kārtām, šajā jēdzienā jāņem vērā Direktīvas 2004/38 2. panta 2. punktā iekļautā jēdziena "ģimenes loceklis" definīcija. Proti, jēdziens pārrobežu darba ņēmēja "ģimenes loceklis", uz kuru netieši attiecas vienlīdzīga attieksme saskaņā ar Regulas Nr. 492/2011 7. panta 2. punktu, atbilst jēdzienam "ģimenes loceklis" Direktīvas 2004/38 2. panta 2. punkta izpratnē, un tas ietver laulāto vai partneri, ar ko Savienības pilsonis noslēdzis reģistrētas partnerattiecības, tiešos pēcnācējus vecumā līdz 21 gadam vai kuri ir viņa apgādībā, kā arī viņa laulātā vai partnera tiešos augšupējos radiniekus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 2. aprīlis, *Caisse pour l'avenir des enfants* (Pārrobežu darba ņēmēja laulātā bērns), C-802/18, EU:C:2020:269, 51. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

33 Šajā ziņā Tiesa jau ir precizējusi, ka bērni katrā ziņā tiek uzskatīti par apgādībā esošiem līdz 21 gada vecumam, kā tas it īpaši izriet no Direktīvas 2004/38 2. panta 2. punkta c) apakšpunkta (spriedums, 2016. gada 15. decembris, *Depesme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 62. punkts), un ka pārrobežu darba ņēmēja laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās

apgādībā esoša bērna ģimenes locekļa statuss var objektīvi izrietēt no šī darba ņēmēja un attiecīgā bērna kopīgas mājsaimniecības pastāvēšanas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 15. decembris, *Depesme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 59. un 60. punkts).

34 Attiecībā uz pēdējo minēto aspektu no šīs judikatūras var secināt, ka tad, ja darba ņēmējam nerezidentam un viņa laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērnam ir kopīga mājsaimniecība, ar šo objektīvo apstākli pašu par sevi principā ir pietiekami, lai pierādītu, ka šis darba ņēmējs nodrošina uzturu šim bērnam, jo kopīgā mājsaimniecība norāda uz stabilu saikni starp šīm personām.

35 Jebkāda cita interpretācija būtu pretrunā ne tikai darba ņēmēju brīvas pārvietošanās tiesību normu plašas interpretācijas principam, kā norādīts šī sprieduma 31. punktā, bet arī šī sprieduma 32. punktā atgādinātajai judikatūrai, kurā noteikts, ka, izvērtējot, kuras personas saskaņā ar Regulas Nr. 492/2011 7. panta 2. punktu var netieši baudīt vienlīdzīgu attieksmi, jāņem vērā Direktīvas 2004/38 2. panta 2. punktā paredzētā jēdziena "ģimenes loceklis" definīcija.

36 Tādējādi, lai noteiktu, vai konkrētajā gadījumā ir izpildīta prasība, ka darba ņēmējs nerezidents nodrošina laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērna uzturu, jāuzskata, ka neatkarīgi no bērna vecuma pietiek ar pierādījumu, ka šim darba ņēmējam un bērnam ir kopīga mājsaimniecība, ja vien šis bērns pārējos aspektos atbilst nodarbinātības dalībvalsts tiesību aktos – šajā gadījumā Luksemburgas tiesību aktos, kas reglamentē attiecīgā ģimenes pabalsta piešķiršanu, – paredzētajiem kritērijiem.

37 Proti, pamatojoties uz kopīgas mājsaimniecības pastāvēšanu, var pieņemt, ka darba ņēmējs nerezidents, kas strādā algotu darbu, sedz vismaz daļu no mājsaimniecības izdevumiem, proti, it īpaši izmaksas, kas saistītas ar mājokli un mājsaimniecības dzīvi un līdz ar to tās locekļu, tostarp laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērna, vajadzības. Tālab apstāklis, ka darba ņēmējam nerezidentam un šim bērnam ir kopīga mājsaimniecība, ir pietiekams, lai pierādītu, ka ir ievērota prasība par uztura nodrošināšanu šim bērnam.

38 Jāuzsver arī, ka šai kopīgajai mājsaimniecībai nav obligāti jābūt vienīgai mājsaimniecībai. Pirmkārt, ņemot vērā to ģimeņu īpatnību, kurās apvienojušies vecāki un viņu bērni no iepriekšējām ģimenēm, un kā ģenerāladvokāts norādījis secinājumu 58. un 59. punktā, attiecīgais bērns daļu laika var dzīvot kopā ar otru vecāku, kurš ir bioloģiskais vecāks vai vecāks, kas viņu adoptējis, un kurš nav darba ņēmēja nerezidenta laulātais vai partneris reģistrētās partnerattiecībās. Otrkārt, saikni starp šo darba ņēmēju un bērnu nevar uzskatīt par pārrautu tikai tādēļ, ka šis bērns, turpinot mācības, daļu laika dzīvo ārpus šīs mājsaimniecības.

39 Ņemot vērā iesniedzējtiesas jautājumus, vēl jāpiebilst, pirmkārt – tā kā kopīgas mājsaimniecības pastāvēšana ir pietiekams nosacījums, ka ir ievērota prasība par uztura nodrošināšanu bērnam, valsts iestāde vai attiecīgā gadījumā valsts tiesas nevar prasīt, lai darba ņēmējs nerezidents papildus pierādījumiem par šādas mājsaimniecības pastāvēšanu vēl precīzāk pierādītu, ka viņš piedalās attiecīgā bērna ikdienas izdevumu vai konkrētu vajadzību segšanā.

40 Šādos apstākļos, ja darba ņēmēja nerezidenta un attiecīgā bērna kopīgā mājsaimniecība, tostarp šī bērna mācību dēļ, pastāv daļēji, jābūt iespējai ņemt vērā citus pietiekami stabilus objektīvus apstākļus, piemēram, piedalīšanās minētā bērna izmitināšanas, pārvietošanās un/vai ikdienas dzīves izdevumu segšanā, lai ļautu šim darba ņēmējam pierādīt, ka viņš turpina tam nodrošināt uzturu.

41 Otrkārt, to, ka pastāv uzturlīdzekļi, ko nodrošina darba ņēmēja nerezidenta laulātā vai partnera nereģistrētās partnerattiecībās bērna otrs bioloģiskais vecāks vai vecāks, kurš viņu adoptējis, kas ir 2020. gada 2. aprīļa sprieduma *Caisse pour l'avenir des enfants* (Pārrobežu darba ņēmēja laulātā bērns) (C-802/18, EU:C:2020:269) 52. punktā minētais gadījums, vai arī to, ka šim vecākam ir saskarsmes un izmitināšanas tiesības, nevar uzskatīt par apstākļiem, kas ļauj izslēgt, ka minētais darba ņēmējs nodrošina uzturu šim bērnam, ar kuru viņam ir kopīga mājsaimniecība.

42 Pirmkārt, šajā ziņā jāatzīmē, kā ģenerāladvokāts norādījis secinājumu 49. punktā, – šajā spriedumā Tiesa ir norādījusi, ka šajā gadījumā šādi uzturlīdzekļi netika nodrošināti, tikai tādēļ, lai palīdzētu iesniedzējtiesai izvērtēt, vai pārrobežu darba ņēmējs nodrošina uzturu šim bērnam. Tālab faktu, ka darba ņēmēja nerezidenta laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās otram vecākam ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus, nevar uzskatīt par kritēriju, kas ļautu izslēgt, ka minētais darba ņēmējs nodrošina uzturu laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērnam, ar kuru viņam ir kopīga mājsaimniecība. Tas tā ir vēl jo vairāk tāpēc, ka šādu uzturlīdzekļu pastāvēšana nav nosacījums, kas izslēdz ģimenes pabalsta piešķiršanu darba ņēmēja laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērnam, ar kuru darba ņēmējam ir kopīga mājsaimniecība.

43 Otrkārt, šī sprieduma 41. punktā minēto apstākļu ņemšana vērā, lai izslēgtu, ka darba ņēmējs nerezidents nodrošina uzturu laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērnam, nozīmētu, ka prasība par uztura nodrošināšanu bērnam tiek interpretēta, neievērojot šī sprieduma 35. punktā atgādināto tiesību principu, saskaņā ar kuru tiesību normas, kurās noteikta darba ņēmēju brīva pārvietošanās, jāinterpretē plaši.

44 Treškārt, jāprecizē, kā ģenerāladvokāts norādījis secinājumu 61. punktā, – no prezumpcijas, ka darba ņēmējs nerezidents nodrošina uzturu laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērnam, jo viņiem ir kopīga mājsaimniecība, izriet, ka valsts iestāde vai attiecīgā gadījumā valsts tiesas tādu ģimenes pabalstu kā pamatlietā aplūkotais šim darba ņēmējam var atteikties piešķirt tikai izņēmuma gadījumos. Šādu atteikumu var pamatot tikai tad, ja no lietas materiāliem izriet, ka minētais darba ņēmējs ir sniedzis nepatiesas ziņas vai patiesībā nekādā veidā nepiedalās ar bērna uzturu saistīto izdevumu segšanā, jo tos pilnībā sedz trešā persona.

45 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem jāatbild, ka LESD 45. pants, Regulas Nr. 883/2004 1. panta i) punkts un 67. pants kopsakarā ar Regulas Nr. 492/2011 7. panta 2. punktu un Direktīvas 2004/38 2. panta 2. punktu jāinterpretē tādējādi, ka nosacījums šī pabalsta piešķiršanai darba ņēmējam nerezidentam par viņa laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērnu, proti, par bērnu, kuram šis darba ņēmējs "nodrošina uzturu", ir izpildīts, ja minētajam darba ņēmējam un viņa laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bioloģiskajam vai adoptētajam bērnam ir ģimenes kopība, ko raksturo šī darba ņēmēja un šī bērna kopīga mājsaimniecība.

Par tiesāšanās izdevumiem

46 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

LESD 45. pants, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu 1. panta i) punkts un 67. pants kopsakarā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 492/2011 (2011. gada 5. aprīlis) par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā 7. panta 2. punktu un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK, 2. panta 2. punktu

jāinterpretē tādējādi, ka

nosacījums šī pabalsta piešķiršanai darba ņēmējam nerezidentam par viņa laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bērnu, proti, par bērnu, kuram šis darba ņēmējs "nodrošina uzturu", ir izpildīts, ja minētajam darba ņēmējam un viņa laulātā vai partnera reģistrētās partnerattiecībās bioloģiskajam vai adoptētajam bērnam ir ģimenes kopība, ko raksturo šī darba ņēmēja un šī bērna kopīga mājsaimniecība.

[Paraksti]